



CROATIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
CROATE A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
CROATA A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Napišite komentar na **jedan** od navedenih tekstova:

1. (a)

Predah

Nakon duga puta pođoh na ovu rijeku,
sjedoh i gledam je, ona teče preda mnom
šumna i pjenušava. Još joj ne upoznah ćud,
ne znam što kriju u sebi zelene njene vode.
5 No, po svemu sudeći, ne izgleda mi blaga.
Tu je splav i motka i čeka me prelazak.
Ne mogu ostati ovdje, znam, morat ću prijeko,
pa bilo što bilo. Ali ne ću odmah.
Odviše sam umoran. Pričekat ću malo.
10 Samo da predahnem. Ne znam što se zbiva
Tamo, na drugoj strani. Vidim samo obalu
dosta neprijaznu, pokritu gustom šumom,
i gora se uzdiže, za njom, visoka i strma.
A ovdje je čista livada, prostrana, bistro nebo
15 i mir. Hoću da zastanem ovdje, da legnem
i otpočinem. Jer zaista sam umoran. A rijeka
neka teče, i mir neka teče, i ovo bistro nebo.
Splav nek se ljulja i čeka. Ja ću već doći,
sigurno ću doći i stati na nju, spokojan,
20 i uprijeti motkom. Onda neka bude sve
što mora biti. Ali još ne. Još ne.
O, nije me strah ni ovih brzaca, ni šume,
ni gore. Ne bježim od njih i poći ću im u susret.
A sada hoću da legnem, tu, u ovu tišinu,
25 da časak predahnem, a rijeka neka teče.

Nikola Milićević, *Prah Zemaljski* (1974)

1. (b)

Nije Matoš – a to mu je ponos – ni prepisivač, ni kompilator, već stvaralac. Nije zanatnik već umjetnik. Dok bi se drugi u tolikom obilju osebnih i zamamnih umjetničkih tvorevina velikih Europljana izgubio, dok bi drugi postao imitator, snob, on je ipak sebe sačuvao, ostajući po strani kao – gledalac, kritik. Matoš ima dobar nos za kulturne tečevine stranih naroda, ali on ne imitira, već samo konstatira. Gledanjem, a ne podražavanjem, ostao je originalan. Kad govori o drugima, osjećate ipak njega; neka su i tuđe strune, njegova je rezonanca. Ako univerzalnost, što on toliko puta spominje, i uključuje u sebi diletantizam, znao je on taj diletantizam obojiti svojom individualnošću. A to sve zato, jer je i gledalac i stvaralac, jer ima i oka i duha. Ostati kraj tolikih velikih duhova originalan – najveće je odličje Matoševo.

10 Originalnim ga je iznio njegov stil. Stil – to je Matoš. Stil plastičan i lapidaran, živ i elastičan, humorističan a kremenit, upravo iskristaliziran, blistav i, ako hoćete, apartan. Stil štedljiv a zvonak. U njem je sklop naglih, kontrastnih, više puta bizarnih i paradoksnih slika izrađen biranim, traženim i, da rečem, muzikalnim riječima. Melodiji je jezika prislušivao u narodnoj pjesmi, u dubrovačkoj starini i u ilirskom entuzijazmu. Ne govori tek sa zanosom o dikciji Gundulićevoj, 15 o stilističkim odlikama Kovačića, Kurelca i Starčevića, o zagrebačkom žargonu Šenoinu, već im i podražava u šali i u zbilji. Interesantno je, da Matoš iz neke umjetničke kaprice voli upotrebljavati aoriste i imperfekte kao i participe, da poda svome stilu neki arhaistični sjaj. Tako je i dobio tu domaću boju i neobičnost, kao što je od stranih autora profitirao nijansiranje i opet – neobičnost, jer «neobičnost», to je prava karakteristika njegova stila. On njome hoće da djeluje, da frapira, 20 ne mareći da bude i drastičan, jer dobro osjeća i zna, da se čita samo ono, što je neobično, rijetko. Kako je artista, kako ljubi formu, tako nastoji upravo da usavršava svoj stil, jer «po njemu je sve, što jest». On je uopće stvorio osebniji žanr, po kojem ga možete odmah prepoznati, a da i ne gledate dolje na potpis. Boravak u Srbiji pridonio mu je neke stilističke osebine, od kojih se Matoš ne žaca, osobito kad treba zbog kontrasta (navlastito u polemikama) «izvaliti» koju krepču. 25 Uza sve ove spomenute elemente i pritruhe jezik mu je bistar i kao isklesan, pa ga ljubomorno i skrupulozno njeguje, tražeći to i od drugih, od onih u nas pisaca, što njemački misle i pišu. Taj smisao za čistoću i ljepotu jezika pribavila je Matošu baš francuska erudicija.

30 Ne mogu ovdje mimoći osebnije Matoševe slike i poredbe (upravo hiperbole), kakovih nema nitko osim njega u našoj književnosti, osobito kad treba evocirati u duši čitateljevoj kakav «stimmung» ili neobičnu impresiju, bilo šaljivu ili ozbiljnu.

Milan Ogrizović, *Artista* (1907)